

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2851

יום חמישי י"ג אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קיב | עמוד היומי: שבת ד. | דף הכולל: ב"מ פט | קנין ירושלמי: תרומות נא
דף היומי בהלכה: ר"ו ו' ר"ז .
מוסר: שם עולם - ויש עוד מן הבטלים' עד 'ואף בעניגו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים "ועתה הטה אזנך" עד "וכמו שעשה האלוקים"

בסימן מהפכת ה'עמוד היומי' שמקיפה רבות יהודים בעולם כולו. היום: למעלה מ-1000 צירי 'דרשו' מצפון אמריקה יתכנסו לקונוונשן ה-29 בקונטיקט

הקונוונשן בהשתתפות מגידי שיעורים וצירי דרשו מכל רחבי היבשת, יסתיים ביום ראשון בבוקר • בשל כמות המשתתפים הרבה, המשתתפים יחולקו לשני משמרות, שישונו בארבעה בתי מלון באזור • ביום ראשון כ"ג אדר א' ייערך מעמד הסיום הגדול במקסיקו סיטי וביום שלישי כ"ה אדר א' ייערך מעמד הסיום בבואנוס איירס שבארגנטינה

שליט"א ראש ישיבת טלז, מרן הגאון הגדול רבי יצחק סורוצקין שליט"א ראש מתיבתא דליקווד. כמו כן יכבדו את המעמד מרן הגאון הגדול רבי ראובן פיינשטיין שליט"א, מרן הגאון הגדול רבי שלמה איזנברגר שליט"א, ר"י טעלז בעבר, ומגדולי תלמידי רבי אהרון קוטלר זצ"ל.

ביום חמישי בצהריים תערך "וועידת המגידי שיעורים" לכלל מגידי השיעורים של דרשו בצפון אמריקה בהשתתפות מרנן ורבנן גדולי ישראל וראשי הישיבות שליט"א שימסרו דברי הדרכה וחזיון אודות הדרך הנכונה לחבר מעגלים נרחבים ככל הניתן לסדר לימוד דבר יום ביומו, ב'עמוד היומי' וב'דף היומי בהלכה'. לקראת ערב ייערך מעמד חגיגת סיום מסכת ברכות ב"עמוד היומי" ותחילת מסכת שבת, בסימן ההתרחבות המופלאה של לימוד העמוד היומי באמריקה כולה.

ביום ראשון כ"ג אדר א' ייערך מעמד הסיום הגדול במקסיקו סיטי, בירת מקסיקו, בהשתתפות רבני מקסיקו, ואלפי מצטרפי ולומדי דרשו במדינה. ביום שלישי כ"ה אדר א' ייערך מעמד הסיום בבואנוס איירס שבארגנטינה בהשתתפות כל השדרה התורנית של יהדות ארגנטינה, שבשנים האחרונות הציבה את עצמה בחוד

לקראת שבת לכו ונלכה: היום לקראת שעות הצהריים (שעון ניו יורק) יחל בסטמפורד שבקונטיקט - ארה"ב, הקונוונשן ה-29 של דרשו לצירי הארגון באמריקה בהשתתפות מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א ראשי גולת יהדות ארה"ב.

במסגרת הקונוונשן שנערך בפעם ה-29, ייערכו דיונים אודות הרחבת כלל מסלולי הלימוד והוספת עוד ועוד יהודים לגיונו של מלך, בדגש על בשורת העמוד היומי שקנתה אחיזה בכל תפוצות ישראל. בשל הביקושים הגדולים מצד צירי דרשו בכל רחבי צפון אמריקה להגיע ולהשתתף בקונוונשן בדרשו החליטו לחלק את הקונוונשן לשני משמרות. המשמר הראשון ייערך ביום חמישי כאשר הבאים יעזבו ביום שישי לקראת שעות הצהריים, אז ייכנס המשמר השני שיערוך את השבת המיוחדת במלון 'ארמון' בסטמפורד שבקונטיקט.

על מנת להכיל את כלל המשתתפים נחכרו ארבעה בתי מלון באזור שיארוחו למעלה מאלף אורחים שישתתפו במעמד השנתי המכונן של עולם התורה באמריקה. את הקונוונשן יכבדו בנוכחותם, חברי מועצת גדולי התורה דאמריקה; מרן הגאון הגדול רבי הלל דיוויד שליט"א, מרן הגאון הגדול רבי דוד גולדברג

בני תורה ביותר מ-24 מדינות, באלפי שיעורים ברחבי תבל; מארגנטינה עד אוסטרליה, בכלל הריכוזים במרכז ובצפון אמריקה, בריכוזים היהודים באירופה ובלמעלה מ-1000 נקודות ברחבי ארץ ישראל - קיבלו על עצמם להצטרף לסדר ה'עמוד היומי'.

בשבועות האחרונים בדרשו יצאו בקמפינים בחמש שפות הקוראים לציבור לנצל את ההזדמנות ולהצטרף למסכת שבת. מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א חזרו ושיבחו באזני ראשי דרשו את המעלות המיוחדות של תכנית הלימוד, שמאפשרת לכל יהודי להתחבר ללימוד במתינות, ולהשיג ידיעות מעמיקות בש"ס ובפוסקים, ולקנות קנייני אמת בראשונים ואחרונים ולזכות ע"י זה לידיעת התורה.

החנית של מדינות יבשת אמריקה המשתתפות בתכנית דרשו בהצטיינות ובהתמדה. במקביל ייערכו סיומים גם בסניפי דרשו ברחבי אירופה, באוסטרליה ובדרום אפריקה.

הקונוונשן השנה נערך על רקע ההתעוררות הנרחבת בקרב עמלי התורה בעולם היהודי כולו להצטרפות לסדר ה'עמוד היומי'. בימים האחרונים הצטרפו למעלה מ-50 אלף יהודים המבקשים להימנות על "בני העמוד" וללמוד דבר יום ביומו עמוד גמרא יחד עם קונטרס 'עיון העמוד' שיוצא לאור ע"י דרשו ומכיל את עיקרי דברי הראשונים והאחרונים בעיון קל.

ההצטרפות למסכת שבת מתחברת למגמה העולמית האדירה שהחלה מיד עם תחילת מסכת ברכות בר"ח חשוון, כאשר רבבות

מעמד תפילה זועקה על ציון מרן החתם סופר זצוק"ל, וסיום מסכת ברכות ב'עמוד היומי' במעמד הכנסייה הגדולה שע"י 'דרשו'

השמועה אודות בעל המופתים מתל אביב הגיעה לאוזניהם של הצדיקים רבי יהודה צדקה ורבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. הם רצו לדעת את מקור הכוחות המיוחדים שלו...

אם פרשה אחת בתורה היה בה שיא הקדושה, נתאר לעצמנו איזו קדושה יש בכל התורה כולה. הרי זה כח עצום בלתי נתפס בהשגת בן אנוש!

הדבר התפרסם בציבור ועד מהרה נהרו אליו אנשים רבים. השמועה אודות בעל המופתים מתל אביב הגיעה לאוזניהם של הצדיקים רבי יהודה צדקה ורבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. הם רצו לדעת אם הכוחות המיוחדים שלו נובעים מכח הקדושה או מכח הטומאה, ונסעו אליו לתהות על קנקנו מקרוב. האיש קיבל אותם בהתרגשות רבה. לא בכל יום סרים לביתו שני תלמידי חכמים ענקיים. באותה שעה ביתו המה אנשים, הוא הוציא את כולם והסתגר בחדרו עם שני הרבנים הגדולים מירושלים. הרבנים התחילו לשאול אותו שאלות שונות. הוא ניסה לעשות את המופתים שלו, אך ללא הצלחה. מכאן הסיקו הרבנים שהאיש פועל עם כוחות הטומאה, ובעקבות זאת פרסמו כרוז המזהיר את הציבור מפניו.

שאלו את הרב צדקה: מה קרה שם בחדר שעצר את האיש מלבצע את המופתים שלו? וכיצד הגעתם למסקנה שהאיש פועל מכוחות הטומאה?

אמר הרב צדקה: על ידי הקטרת הקטורת זובחים את היצר הרע. בימינו שאין לנו בית מקדש ולא מקטירים קטורת, אפשר לזבוח את היצר הרע על ידי קריאת פרשת 'פיטום הקטורת'. כשבאנו אל אותו אדם קראתי את פרשת הקטורת, ועל ידי כך נזבח היצר הרע. ואז מעשיו של אותו אדם באו לידי מבחן: אם הכוחות שלו נובעים מכוח הקדושה, הם ימשיכו להתקיים והוא יוכל לחולל אותות ומופתים. אך אם הכוחות שלו נובעים מכוח הרע, כעת שיצר הרע נזבח - נעקר ממנו כוח הרע ושוב לא יוכל לחולל אותות ומופתים בכוח הזה. ואכן, כשראינו שנעקר ממנו הכוח לחולל אותות ומופתים, הבנו שהכוח שלו נבע מכוחות הטומאה.

כח הקדושה כנגד כח הטומאה

שמעתי מרבי דניאל נשיא סיפור מדהים על חתנו, יהודה בר נתן, שחזר בתשובה בעקבות ביקור בהודו. כיצד זה קרה? יהודה בר נתן, כמו ישראלים רבים המחפשים את עצמם במזרח הרחוק, נסע להודו עם חבר והם שהו בחברת כל מיני נזירים ופקירים הודים.

הוא הגיע לאחד הכפרים. היה שם זקן הודי שסביבו התגודדו מאות צופים סקרנים. הזקן ההודי סימן סביבו מעגל וניצב במרכזו. במשך שעות על גבי שעות עמד הזקן ההודי על ראשו כשרגליו

מזבח הקטורת זובח את יצר הרע

וְעִשִׂית מִזְבַּח מְקַטֵּר קֹטֶרֶת (ל, א)

מקשה הזוהר הקדוש (פרשת ויקהל דף ר"ח ע"ב): המזבח קרוי בשם 'מזבח' על שם הזבחים והקרבנות שזובחים ומקריבים עליו. מדוע, אם כן, כלי השרת במשכן שהקטירו עליו את הקטורת נקרא 'מזבח הקטורת', הרי לא הקריבו עליו שום קרבן?

אלא - אומר הזוהר הקדוש - מי שנכנס לבית המקדש ורואה את הציץ, עזות המצח שלו היתה מסתלקת ממנו. מי שהיו לו ספקות באמונה, כשהיה רואה את האפוד היה מתחזק באמונה. מי שנטה לשקר ולגנוב, כשהיה רואה את החושן היה נעשה אדם ישר. ומה קרה למי שהיה מריח את ריח הקטורת? היצר הרע שלו היה נזבח. לכן כלי השרת שהקטירו עליו את הקטורת נקרא 'מזבח', כי הוא היה זובח את היצר הרע.

ממה נבע כוחו של הקטורת לזבוח את היצר הרע?

בפשטות אפשר לומר, כי ידוע שסגולת הקטורת היתה לעצור את המגפה. הגמרא (שבת פט ע"א) אומרת, שכאשר עלה משה רבנו למרום לקבל את התורה, מסר לו מלאך המוות את הסוד כיצד לגבור עליו ולעצור את המגפה - על ידי הקטורת. והרי מלאך המוות הוא יצר הרע (בבא בתרא טז ע"א). אם כן, בכוח הקטורת להכניע את מלאך המוות ואת יצר הרע.

אך אפשר להוסיף, שהיתה בקטורת מעלה מיוחדת שבכוחה נזבח היצר הרע. עשרה סממנים שבקטורת היו מדיפים ניחוחות ערבים ביותר שאין כמוהם בכל העולם. אך היו מערבים בהם סממן נוסף שריחו רע - חלבנה. מדוע כללו את החלבנה בין סממני הקטורת? כדי ללמדנו שאין לדחות את הרשעים.

אין ספק שהרבה יותר נעים כשכולם מדיפים ריחות ערבים, בלי שום עירוב של ריח רע. אבל צריך לדעת לוותר על הנעימות כדי לצרף ולקרב גם את מי שאינו מדיף ריח ערב. אתה התרוממת? תרומם גם את אלו שעדיין לא זכו לכך!

המבחן למופתים - ע"י פרשת הקטורת

אנו קוראים פרשת "פיטום הקטורת" שלוש פעמים ביום. אדם אינו יודע איזה אוצר יש לו ביד. על ידי קריאת פרשת הקטורת הוא יכול לזבוח את היצר הרע שלו! היה יהודי בתל אביב שהיה עושה אותות ומופתים מופלאים.

להישרף באש ובמקומו הביאו קרבן אחר. אך הציץ היה מְרֻצָה על כך ומונע את הצורך בשריפת הקרבן שנטמא והבאת קרבן אחר תחתיו. מניין נבע הכוח המיוחד של הציץ? ממה שהיה כתוב בו - "קודש לה".

אך לא רק הציץ היה בעל כוח סגולי עצום. בחושן היו אורים ותומים. כל שאלה קשה שעלתה, הכהן הגדול היה שואל באורים ותומים ומקבל תשובה. רצו למנות מלך? שאלו את האורים ותומים. רצו לצאת למלחמה? שאלו את האורים ותומים. האותיות שבחושן היו מאירות ונותנות את התשובה.

על הפסוק (כח, טו): "וְעֵשֶׂיתְ חוֹשֶׁן מְשֻׁפֵּט מְעֻשָׂה חֹשֶׁב" אומר התרגום יונתן: "תַּעֲבִיד חוֹשֶׁן דִּינָא דְבִיָּה מְהוֹדַע דִּינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּאֲתַפְּסֵי מִן דִּינָא" - תעשה חושן משפט שבו נודעו דיניהם של ישראל שהתכסו מהדיינים.

כלומר, אם היה דין שלא ידע את ההלכה, או שלא ידע את מי לְזַכּוֹת ואת מי לחייב בדין, על ידי החושן היו מתבררים לדיינים כל הדינים ומסתלקים כל הספקות שהיו להם.

ומניין נבע הכוח המיוחד של החושן? משם המפורש שהיה בו. ועתה הגע בנפשך: אם שם אחד של הקב"ה יש לו את הכח העצום הזה - נתאר לעצמנו איזה כוח עצום יש לתורה הקדושה, אשר כולה שמותיו של הקב"ה!

בית המקדש היה מקום קדוש. לחצר בית המקדש היתה קדושה, אך ה'קודש' עוד קדוש יותר, ועולה עליו בקדושה - 'קודש הקודשים', שהיה המקום הקדוש ביותר.

ובתוך קודש הקדשים היה הארון, ובתוך הארון - הלוחות, ומה יש בלוחות? פרשה אחת בתורה.

ואם פרשה אחת בתורה היה בה שיא הקדושה, נתאר לעצמנו איזו קדושה ואיזה כח יש בכל התורה כולה. הרי זה כח עצום בלתי נתפס בהשגת בן אנוש!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

נישאות למעלה. סמוך אליו היתה מונחת קופסא והאנשים השליכו לתוכה מטבעות. מדי פעם הם ניסו להיכנס לתוך העיגול, אך כוח מסתורי מנע מהם להתקרב אל הזקן.

יהודה בר נתן וחברו ניסו גם הם להתקרב אל הזקן ולא הצליחו. אמרו: הבה נאמר את הפסוק 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד', אולי בזכות זה נצליח... הם אמרו את הפסוק, וראה זה פלא - הם הצליחו להתקרב עד לזקן. כולם הביטו בהם בתמהון, איך הם הצליחו לעשות את הבלתי אפשרי...

אמר להם הזקן יהודי: "אתם יהודים, נכון? עליכם אני לא יכול!" לאחר מכן, כשהשניים עזבו את המקום, אמר יהודה בר נתן לחברו: "תראה איזה כח יש לפסוק 'שמע ישראל'. ואם זה הכח של פסוק אחד בתורה, מה אנחנו מחפשים כאן? נחזור לארץ ונכיר מקרוב את התורה ונדע מה הכוח המיוחד שיש בה".

הוא חזר ארצה והתקרב ליהדות. החל ללמוד תורה, עד שחזר בתשובה שלמה ונעשה בן תורה אמיתי.

כח הקדושה של התורה

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר, שאין לזרוק שום בחור מהשיבה, אך על דבר אחד יש לזרוק מיד - על עזות פנים. ומדוע? כי אומרת המשנה (אבות ה, כ): "עז פנים לגיהנם". מי שהוא עז פנים אין לו תקנה, מקומו בגיהנם, לא בשיבה...

אך בזמן שבית המקדש היה קיים, היתה לו תקנה. אמרנו לעיל, כי סגולת הציץ היתה לכפר על מדת העזות של האדם. הוא היה מביט על הציץ שעל מצח הכהן הגדול, ועל ידי כך עזות המצח שלו היתה מסתלקת ממנו.

אך עוד לפני הסגולה הזו של הציץ, אומרת התורה שהיה לציץ כח מיוחד (כח, לח): "וְהָיָה עַל מִצַּח אֶהְרֹן וְנִשָּׂא אֶהְרֹן אֶת עֹן הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יִקְדָּשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". הציץ היה מְרֻצָה, דהיינו שהיה מכפר על הקרבת הקרבנות שהוקרבו בטומאה. קרבן שנטמא היה צריך

**לאחר שבעה ימים בא הרב אל תלמידו בחלום,
ואמר לו: "דעו לכם, שלאיש הזה יש מקום
גבוה מאד בגן עדן, כי הוא בעל תשובה אמיתי.
משמים גלגלו שיהא קברי סמוך לקברו,
יש לעשות לו מצבה גבוהה ומכובדת!"**

עד כדי כך גדולה היא מעלת שמירת הפה והלשון

השל"ה הקדוש כותב, שאם אדם נזהר ביותר בדיבורו, ומקיים כל מה שהוציא מפיו, יש בכך סגולה שהקב"ה ישמע תפילתו וישלח לו הצלחה בכל עסקיו.

כאשר בא אדם ללוות ממון מחברו, והמלווה שואלו מתי ישיב לו את כספו, לא ינקוב הלווה בפרק זמן מסוים, אם אינו בטוח שיוכל להחזיר באותו זמן, אלא יציין זמן שוודאי יוכל להחזיר בו

ישים האדם "שפה לפיו"

"שִׁפָּה יִהְיֶה לְפִיו" (כח, לב)

פסוק זה נדרש על פי דרך המוסר: "שפה יהיה לפיו" - ישים האדם "שפה לפיו", לדעת מה ידבר ומה לא ידבר.

צריך כל אדם להקפיד, שאם דיבר דבר, יקיים במלואו את הדיבור אשר הוציא מפיו.

בעז"ה, ואם היא בידו להשיב את כסף ההלוואה טרם הזמן, יקדים ויפרע את החוב.

אם אדם מתחייב לבצע עבודה מסוימת, כגון שיפוצים בבית או בניית ארון וכדומה, וישאל אותו בעל הבית מתי יסיים את המלאכה - לא יאמר לו תאריך קרוב, אם אינו בטוח לחלוטין שיוכל לעמוד בכך, אלא יציין את פרק הזמן הארוך ביותר שיכולה המלאכה להימשך. אם יצליח לסיים בהקדם, מה טוב, וגם אם יתעכב, עדיין יעמוד בדיבורו.

הליסטים בעל התשובה

מעשה נורא אירע בבבל בתקופה קדומה:

היו שלושה ליסטים יהודים, אשר מנהגם היה לארוב מחוץ לעיר, וכאשר הבחינו בסוחר הנושא כסף באמתחתו, היו שודדים את כל כספו. פעמים שהיו הורגים את האומלל שנקלע לידיהם, ופעמים שהיו משאירים אותו בחיים, ריקני וחסר כל. יראתם נפלה על תושבי האזור, והיו האנשים חוששים לצאת מן העיר שלא בשיירה.

יום אחד יצאה אשה מביתה לאחר שקיעת החמה, מאחר והוצרכה להגיע לנהר שמחוץ לעיר, לצורך חשוב ביותר. בצאתה מהנהר ראה אותה גוי רע-לב, תפסה בכוח, סתם את פיה והובילה למערה סמוכה. הגוי יצא מן המערה והלך לו לפרק זמן קצר, אך הניח בפתח המערה סלעים כבדים, כדי שהאשה לא תוכל לברוח לאחר צאתו החלה האשה לצעוק צעקות גדולות, וקראה לעזרה. אמנם אין כאן איש - אמרה לעצמה - אך אולי יעזור ה' ויזמן איזה עובר אורח, וישמע צעקתי ויצילני. באותה שעה עבר שם אחד מן הליסטים, ושמע את קול הצעקה מן המערה.

קרב אל פתח המערה ושאל: "מי את, ולמה את צועקת?"

אמרה לו, "יהודיה אני, וגוי חטפני וכלאני במערה הזו."

נכמרו רחמיו של השודד, סילק מפתח המערה את הסלעים והוציא את האשה לחופשי. תוך כדי כך הגיע הגוי, אך כשראה את השודד הבין שהוא מהכנופיה הידועה, ומיד התמלא חרדה וברח כל עוד רוחו בו.

אותו ליסטים, לאחר ששחרר את האשה מכלא המערה, הלך וליווה אותה עד לביתה, כדי שלא יאונה לה כל רע בדרך.

כידוע, מצוה גוררת מצוה. אחר שהחזיר השודד את האשה לביתה, התחיל להרהר בלבו על רשעותו של הגוי, שחטף אשה חסרת ישע. ומכאן הרהר על עצמו, שלא רק שחמס את רכושם של אנשים חסרי ישע, אלא אף היה שותף בהריגתם של כמה וכמה אנשים, וכמה נשים הפכו לאלמנות בעטיו, וכמה ילדים נעשו יתומים בגללו.

התהפך על משכבו כל אותו לילה, והחליט - בהחלטה ברורה ותקיפה - לסלק ידיו מעסק הגזלה והשוד, אף כי ידע שלא בנקל יוכל לעשות זאת. כלל ידוע הוא, שכל מי שחובר לאנשי העולם התחתון, אינו יכול לעזוב לעולם, כי ידועים לו סודותיהם, ועלול הוא להזיק להם. אף אותו ליסטים ידע, שאם יחשדו בו 'חבריו' השודדים שחפץ הוא לעזבם, יהרגוהו מיד, ללא שהיות.

לאחר שהפך בדעתו שוב ושוב, מצא הליסטים עצה היאך להיפטר מרעיו השודדים. הוא החליט לעשות עצמו כאילם. כאשר קם בבוקר, לא הוציא הגה מפיו. אשתו ניסתה שוב ושוב לדובב אותו, אך הוא רמז לה בתנועות ידיים, שכח הדיבור עזב אותו, אף כי אין הוא יודע פשר הדבר וסיבתו.

כל אותו היום לא הוציא מילה או הברה מפיו, ועם ערב באו רעיו השודדים לחפשו. הם שטחו את תמיהתם, מדוע לא הגיע להשתתף עימם במעשי הגזל, אך הוא רמז להם שהפך לאילם. אשתו סיפרה לשודדים, שמחלה מסתורית תקפה אותו, ומהבוקר איננו מצליח לדבר כלל.

גם למחרת התנהג אותו לסטים כאילם, ולא הוציא מילה מפיו. רעיו השודדים חשדו שאולי תחבולה היא בידו, מחמת עניין שאינו ידוע להם, וכיון שכך עקבו אחריו במשך שלושה ימים. ואכן, כל שלושת הימים הללו לא דיבר האיש כלל, אף בהיותו בין הבריות, בשוק וברחובות העיר.

תושבי אותה עיר, שלא נודע להם כמובן על התהפוכות אשר התרחשו בלבו של הליסטים - וממילא גם במעשיו - שמחו לאידו. הם סחו זה לזה: "יאה לו לאותו ליסטים, אשר אמלל אנשים רבים כל כך, ועתה קיבל את עונשו".

מאחר וכבר לא היה בכנופיית הליסטים, ודומה שאיבד את כוחו לחלוטין, הרשו אנשי העיר לעצמם לבזות אותו בפניו, ללעוג לו ולקללו באוזניו. הוא שמע את החרפות ואת הנאצות, ושתק כך היה במשך שלוש שנים תמימות.

אחרי שלוש שנים הלך לבית עולמו. הוא נקבר בצנעה, וכמעט שלא היו בני אדם בהלווייתו, מאחר ולא ידעו שחזר בתשובה. גם לא ידעו ששמע חרפתו ולא השיב, על אף שיכול היה להשיב.

אנשי ה"חברה קדישא" הכינו לו חלקת קבר בפינה צדדית, רחוקה ארבע אמות מהקבר האחרון, ואפילו מצבה לא בנו על קברו.

חלפו שנים, ונפטר רב העיר. חיפשו מקום מכובד לקבור אותו, אך בית הקברות כבר היה מלא. מצאו חלקה פנויה, או אם נדייק - חלקה אשר נדמתה פנויה בעיניהם, כי אף אחד כבר לא זכר שאותו בעל תשובה, גזלן-לשעבר, טמון שם. חפרו לעומק, ומצאו גוף אדם עטוף בתכריכים, שלם כביום היקברו, ופניו שוחקות.

מיד הכירוהו הוותיקים שבחברה קדישא, ונזכרו במעשה שהיה. מאחר ונותר שלם כפי שהיה בעת שקברוהו, ואור נגה על פניו, הבינו שעניין נסתר יש כאן, והשיבוהו לקברו בכבוד גדול. את הרב טמנו בקבר שנחפר ליד קברו.

שבעה ימים לאחר אותו מעשה בא הרב אל תלמידו בחלום, ואמר לו: "דעו לכם, שלאיש הזה יש מקום גבוה מאד בגן עדן, כי הוא בעל תשובה אמיתית, וקיבל עליו באהבה את כל החירופים, הגידופים והביזיונות. משמים גלגלו שיהא קברי סמוך לקברו, מחמת מעלתו הגדולה, ויש לעשות לו מצבה גבוהה ומכובדת!" עד כדי כך גדולה היא מעלת שמירת הפה והלשון, וזהו שנרמז כאן בפסוק: "שפה יהיה לפיו".

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

כאשר שאלו אותו מה היה הטריגר לחזרתו בתשובה, נהג לענות: "סטיקר שהודבק במכונת שעמדה לפניי ברמזור"

מן הכתית זמן הכתישה צומחים ועולים גדולי עולם

"ההמתנה ברמזור ארכה דקה" - סיפר פרופסור ורדי - "קראתי את הסטיקר והרהרתי לעצמי: בקיבוץ השומר הצעיר זרעתי חיטה, דאגתי לשנה. במשך זמן מה התגוררתי במושבה, שם היו לי מאה דונמים של מטע, דאגתי לשנים. אך מה עם הדאגה לדורות? מה אני מלמד את ילדיי? - להרוויח עוד כסף? לנסוע לעוד טיול? מדוע אני מזניח את הדורות? החלטתי שאני מוכרח לחפש משמעות בחיי, וזה היה הרגע בו החל מסע התשובה שלי".
ללמדנו מה כוחו של רגע אחד של קריאת סטיקר ברמזור... שבריר דקה של התעוררות הנשמה... משה רבנו, שהוא גדול הדור, ילמדנו כמה שווה טיפה אחת קטנה של שמן זית זך!

מכתית ומכתישה יוצאים גדולי עולם

אין זה הלימוד היחיד מן השמן - הזית בטבעו מר וקשה, ואין בו לכאורה כלום. כאשר רוצים לתת דוגמה למרירות משתמשים בו - "יהיו מזונותיי מרורים כזית" (עירובין יח ע"ב). נראה כי בלתי אפשרי לאכול אותו או להוציא ממנו נוזל כלשהו, ופתאום אנו רואים שטוחנים אותו, דורכים עליו וכותשים אותו - והנה יוצא ממנו שמן זית!
יתרה מכך, זית הוא מר וקשה לשכחה, אך לאחר שהוא עובר את תהליך הכתישה - יוצא ממנו שמן שהוא סגולה לזיכרון!
נתבונן בחייו של משה רבנו, גדול האומה. הוא נולד בבית של עמרם, גדול הדור, ויוכבד שהייתה נביאה, אחיו הוא אהרן הכהן ואחותו מרים נביאה. אלא שרק שנתיים זכה להתגורר בגן העדן הזה... מגיל שנתיים עד גיל עשרים, שמונה-עשרה השנים הקריטיות בחייו, הוא גדל בבית פרעה שהוא בית עבודה זרה וכישופים, הבית הטמא ביותר בעולם! בגיל עשרים הוא יצא משם, להכיר את אחיו וללמוד תורה, אך אז הוא נאלץ לברוח לבית יתרו, ושם הוא מוטל במשך עשר שנים לבור, מבלי שתהיה לו אפשרות ללמוד. אחר כך הוא משמש במשך ארבעים שנה כמלך בכוש. ואנו שואלים את עצמנו: היתכן שאדם כזה, שעד גיל שמונים מנותק מעמו, יכול להיות מוסר התורה? היעלה על הדעת שאדם שחי לבד עשרות שנים, ללא כל קשר ליהודים, יהיה אדון הנביאים? הסוד הזה טמון בשמן זית. ממאכל שהוא קשה לשכחה, מר וקשה מעצם טבעו ומהותו - יוצא שמן זית שהוא מאור החכמה ויפה לזיכרון.
לפיכך אמרה התורה "ויקחו אליך" - בני ישראל צריכים לקחת

קחו את השמן למשה רבנו

"ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור" (כו, כ)

מלאכת המחשבת שבשמן זית זך

הציווי על הכנת שמן זית זך כתית למאור שונה משאר הציוויים, בכך שיש עליו הדגשה מיוחדת "ויקחו אליך".
מקשה ה"כלי יקר": מדוע דווקא את השמן צריך להביא למשה? מפני מה בארון, בשולחן, בבגדי הקודש, באפוד ובחושן הוא סומך על חכמי הלב שיעשו אותם כדת וכדין, ואילו בשמן זית היו צריכים להביאו לפניו? לכאורה זוהי המשימה הכי פשוטה - אוספים את טיפת השמן הראשונה שיוצאת מן הזית, ובה משתמשים למאור.
באה התורה ללמד אותנו כאן עניין חשוב:
כשמכנינים ציץ מזהב - מבינים שעשו כאן משהו גדול. כשיוצרים חושן עם אבנים יקרות, או פרוכת שמצדה האחד יש דמות אריה ומן הצד השני דמות נשר זוהי אומנות מיוחדת, ומרגישים: עשינו משהו. אבל שמן זית? כל ערבי פשוט יודע להכין... זה נראה קל ואף אחד אינו מעריך את המעשה הזה.
לפיכך אמרה התורה: "ויקחו אליך" - קחו את השמן למשה רבנו, והוא ילמד אתכם כמה שווה טיפה אחת של שמן, מה ערכה של מצוה אחת שיהודי עושה, מה גדול ועצום הוא דיבור קטן של רוחניות או רגע אחד של התעוררות.

פרופסור יעקב ורדי שימש במשך שנים כמנהל מחלקת נוירולוגיה בבית החולים 'שערי צדק'. מוצאו מרומניה, ולאחר השואה עלה ארצה והתגורר בקיבוץ של 'השומר הצעיר'. במשך שנים שימש כנוירולוג מומחה בעל שם ומפורסם, ובשלב כלשהו הפתיע את כולם וחזר בתשובה שלמה.

כאשר שאלו אותו מה היה הטריגר לחזרתו בתשובה, נהג לענות: "סטיקר שהודבק במכונת שעמדה לפניי ברמזור", וכך סיפר: הוא היה בנסיעה בתל אביב ונעצר באחד הרמזורים, כאשר סטיקר קטן צד את עיניו. נרשמו בו שלוש שורות: "הדואג לשנה - יזרע חיטה" - לחם הוא עיקר מזונו של האדם, הוא משביע באמת, אלא שמדי שנה צריך לעבוד ולזרוע מחדש. "הדואג לשנים - יטע מטע" - עץ מצמיח מדי שנה פירות חדשים, כך שהשקעה בעצים היא בעצם דאגה לשנים. המשפט השלישי היה: "הדואג לדורות - יחנך את בניו".

לו כי ישנם כבר מוצרים דומים מקומיים הרבה יותר זולים. בלית ברירה הזמין לו כרטיס טיסה חזור, וניסה להתמודד עם תחושות האכזבה והתסכול שמילאו אותו.

יום לפני הטיסה נזכר ביפני שטס אתו והחליט להתקשר אליו. אולי לא יועיל, אבל כנראה לא יזיק. ברגע שבו הציג את עצמו - ניכרה התלהבות בקולו של העשיר היפני. "חכייתי לך", אמר בכנות, "לא היה לי את מספר הטלפון שלך ולא יכולתי להתקשר אליך. הייתי רוצה שתבוא אל המשרד שלי".

כשהגיע היהודי אל הכתובת שמסר לו, התברר כי מדובר במפעל של סוני. הבניין ענק, ובכל מקום שולט פאר והדר. הוא מחפש את האיש ומופנה אל משרד המנכ"ל. רק כעת התברר לו שהאיש שטס אתו הוא לא אחר מאשר המנכ"ל של סוני.

המנכ"ל קיבל אותו בחביבות גלויה לעין, ומיד ניגש לעניין: "כשפגשת אותי חזרתי מביקור בסניף של סוני בארה"ב. זהו הסניף הגדול ביותר שלנו, ובו נמכרים כמויות המוצרים הגדולות ביותר בכל העולם. הסיבה שלשמה נסעתי לשם לא הייתה נעימה כלל - התברר כי מנהל הסניף מעל בכספים ושבר את האמון המוחלט שהיה לנו בו. הגעתי לשם כדי לראיין מועמדים ולמצוא מישהו אחר. ידעתי כי עליי לחפש אדם חרוץ ומוכשר, אך בעיקר חיפשתי אדם נאמן, שאוכל לסמוך עליו. לא הצלחתי לחוש רוגע מול אף אדם. ואז טסתי איתך וגיליתי אדם ששומר בנאמנות על הוראות האלוקים, אפילו שאף אחד לא עוקב אחריו ולא מדווח על מעשיו. ראיתי איש שמסוגל להסתפק באוכל פחות טוב, רק משום שכך ציווה אותו אלוקיו. אחר כך שוחחנו קצת וגיליתי כמה פיקח אתה. ברצוני להציע לך את המשרה ולמנות אותך למנכ"ל של חברת סוני בארה"ב".

כך הפך האיש בין רגע מסוכן מוצרים כושל - למנכ"ל סוני בארה"ב הנהנה ממשכורת עתק, מלבד דיבידנדים ממכירות החברה.

אולי פחות נעים היה לאכול אוכל לא כל כך טרי ארוז בשני ניילונים בתוך חמגשית קטנטונת כאשר מימינו ומשמאלו מתענגים אנשים על ארוחות גורמה - אך דרכו של זית מר להוציא שמן זית! "ויקחו אליך" - כך גדל משה רבנו, כי מן הכתית ומן הכתישה צומחים ועולים גדולי עולם.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

מוסר מחייו של משה רבנו. אם הוא הצליח לצאת מתוך המצב הנורא שבו היה, ואף פעם לא הרגיש מיואש וכמי שאין בידו לשנות את מצבו, כך כל יהודי יכול. משה רבנו, גם בהיותו בשפל המדרגה, הרגיש את כוחו ואת רוממותו - וכמותו צריך לחוש כל יהודי, גם כאשר מצבו שחור משחור.

יהודי מארצות הברית שימש כסוכן של חברת מוצרים. הוא לא הצליח במיוחד בשיווק, ובניסיון להרחיב את מעגל הלקוחות שלו ולהרוויח יותר, התייעץ עם מביני דבר, שהמליצו לו לפנות לשוק היפני. בתחילה נרתע מן הרעיון. מה לו וליפנים? איך יסתדר שם? אך כשמצבו הוסיף להיות עגום הבין כי אין לו הרבה מה להפסיד, וטס ליפן.

הוא ישב במקומו במחלקה הראשונה. לנוסע שישב בסמוך אליו הוגשו סעודת גורמה ויין יקר, אך הוא לא העלה בדעתו להתכבד ממנעמי המחלקה הראשונה והסתפק בתבנית חד פעמית קטנה שהכילה אוכל כשר. הנוסע שלצדו הבחין בכך והרים גבה: "יש אוכל כל כך משובח במחלקה הראשונה, מדוע אתה מסתפק באוכל העלוב הזה?"

הוא סקר אותו. לבושו היה יקר והעיד על היותו אדם עשיר, גוי גמור מדושן עונג. הוא תהה אם יבין את תשובתו. בכל זאת השיב: "אני יהודי. יהודים אינם אוכלים כל אוכל. אנחנו מקפידים לאכול אוכל כשר, וגם היין צריך להיות כשר".

כצפוי, בן שיחו לא הצליח להבין: "אתה נוסע לבד במטוס. אף אחד לא רואה מה אתה עושה. מה הבעיה שתאכל ותשתה כל דבר?"

"האלוקים רואה אותי" - ניסה היהודי להסביר - "יהודי הוא עבד ה', והוא מקיים את מצוות האלוקים בכל מקום שבו הוא נמצא".

התפתחה ביניהם שיחה ידידותית, ועד לסיומה של הטיסה דברו על נושאים שונים. כאשר נחת המטוס והם נפרדו איש לדרכו, הקריא לו הגוי את מספר הנייד שלו, והציע שיתקשר אליו אם הוא זקוק לעזרה כלשהי.

היהודי ניסה את כוחו בשיווק המוצרים שלו, אך עד מהרה התברר לו כי כל הרעיון לנסוע בטעות יסודו. בכל מקום הבהירו

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יש טשולנט הכי טוב בעולם, אבל הוא קר, ויש טשולנט ככה ככה אבל חם, מה עדיף? פשיטא שהשני...

בוודאי צריך לדאוג שהחתן לא יהיה עם הארץ, אבל קודם כל שיהיה מענטש!

הדברים אינם אלא מעלות. קודם כל יש לראות שהוא ה"חזן", ורק אחר כך לבדוק אם יש בו את שאר המעלות שעדיף שתהיינה לחזן.

האדמו"ר רבי יואליש מסאטמר זצ"ל השתתף פעם בברית המוהל היה איזה רב'ה שלקח לו לעשות את הברית זמן ממושך מאד, והתינוק כמעט נפח את נשמתו מרוב ייסורים. רבי יואליש ניגש אליו ואמר לו: "להווי ידוע לך שגם אני בעיקרון מוהל. ולמה איני מל? כי אני לא יודע למול. קודם כל צריך להיות 'מוהל', אחר כך צריך להיות צדיק וירא שמים!"...

בדרך צחות אומרים: יש טשולנט הכי טוב בעולם, אבל הוא קר, ויש טשולנט ככה ככה אבל חם, מה עדיף? פשיטא שהשני, כי "חום" הוא ה"חפצא" של הטשולנט.

יש אבות שמחפשים חתן לבתם ומתעניינים רק איך הוא בלימוד, וכמעט אינם מתעניינים איך הוא "בן אדם".

ולא היא! בוודאי צריך לדאוג שהחתן לא יהיה עם הארץ, המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ונותנה לפני הארי. אבל, צריך לזכור: ה"חפצא" של האדם הן מידות טובות. קודם כל שיהיה מענטש! ואת הנקודה הזאת יש לבדוק תחילה.

וכבר אמר הכתוב: "אֵת בְּתִי נִתְּתִי - לְאִישׁ". קודם כל שיהיה "איש" - מענטש, בעל מדות טובות ונוח לבריות.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש)

"תחתיו" קודם ל"בניו"

שְׁבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁם הַכֹּהֵן תַּחְתָּיו מִבְּנָיו (כט, ל)

כתב רש"י: "תחתיו מבניו - מלמד שאם יש לו לכהן גדול בן ממלא את מקומו, ימנוהו כהן גדול תחתיו".

ולכאורה קשה, מדוע כתוב "תחתיו מבניו", היה צריך להיות כתוב "מבניו תחתיו"?

התשובה היא: אכן, אם יש לכהן בן שראוי למלא את מקומו - הוא קודם, אבל אם הבן אינו ראוי - עדיף לְמַנּוֹת אחר ולא את הבן. משום כך התורה מקדימה "תחתיו" ורק אחר כך "מבניו", כלומר ראשית צריך לבדוק שהוא "תחתיו" וראוי למלא את מקומו, ורק אחר כך מגיעה המעלה של "בניו".

ידוע שרבי חיים מבריסק זצ"ל שאל את תלמידיו: כתוב בהלכה שבימים נוראים יש עניין להשתדל שבעל התפילה יהיה מעל גיל שלושים, זקנו מגודל, יש לו בנים וביתו ריקם, בעל לב נשבר וקולו ערב. מה יהיה במקרה שיש שני בעלי תפילה, האחד קולו ערב אבל אין לו את שאר המעלות. הוא חלילה לא "פוקר" אבל הוא צעיר, רווק, מגולח ולא מופלג במיוחד ביראה, והשני מבוגר, זקנו מגודל, יש לו בנים וביתו ריקם, מופלג ביראה ובעל לב נשבר, דא עקא קולו אינו ערב. את מי להעדיף?

התלמידים השיבו שיש להעדיף את השני שמוכתר בכל המעלות האחרות, שהן הקודמות.

אמר להם רבי חיים: "קולו ערב" זה ה"חפצא" של חזן. שאר

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע שמו של משה רבינו לא הוזכר בפרשת תצוה?

מדוע ציוותה התורה לקחת 'שמן זית זך'? ומדוע האורים ותומים נקראו כך?

הרב חגי ולוסקי

מדוע שמו של משה רבינו לא הוזכר בפרשת תצוה?

רבי חיים פלטיאל: בפרשת כי תשא אמר משה להקב"ה 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת'. חז"ל אמרו: 'קללת חכם, אפילו על תנאי היא באה'. הרא"ש הוסיף שהקללה עשתה רושם, ולמרות זאת נהג הקב"ה עם משה לפני משורת הדין, ומחה את שמו לא מכל הספר, כפי שאמר, אלא רק מפרשת תצוה, שנכתבה לפני פרשת כי תשא.

בעל הטורים: פרשה זו מדברת בענייני הכהונה, שהיתה אמורה הכהונה הגדולה להתחיל ממשה, אולם ניטלה ממנו וניתנה לאהרן, מאחר שמשה סירב בסנה ללכת בשליחות הקב"ה

כלים ותמים שם, שהיה כתוב שם תחום פלוני לפלוני, וגבוליו ומיצריו כתובין ונתונין בתוך החושן, וכן לכל שבט ושבט הכתוב באבן, תחומו וגבולו נתון כנגדו.

וזהו 'משפט בני ישראל': שלא יוכל זה לערער על גבול זה כלום. וכשהיו בימי יהושע מטילין גורלות, היה נופל הגורל כמו שכתוב בחושן, וגם הכהן היה מכוון ברוח הקדש כן, ולא היה מערער ומתרעם כל אחד על חלקו, כי היה יודע כי מן המקום הוא לו".

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כִּתִּית

למאור" (כו, כ)

מדוע ציוותה התורה לקחת 'שמן זית זך'?

מדרש רבה (לו, א): "הדא הוא דכתיב 'זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך', וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הזה בלבד, והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל? ... כשם שהשמן מאיר, כך בית המקדש מאיר לכל העולם, שנאמר 'הקלנו גוים לאורך'. לכן נקראו אבותינו 'זית רענן', שהם מאירים לכל באמונתם, לכך אמר הקב"ה למשה 'ויקחו אליך שמן זית זך'".

מדרש אגדה: "ומה זכה שמן זית מכל השמנים? לפי שאין שמן זית יוצא אלא על ידי כתישה, כך אין אדם נוחל חיי העולם הבא אלא מתוך צער, ולא דברי תורה [מתקיימים] אלא מתוך צער, ולפיכך נמשלו ישראל לזית, שנאמר 'זית רענן יפה פרי תאר', ומה הזית ממתק על ידי כתישה, כך ישראל ממרקי עונותיהם על ידי יסורין".

רבי חיים פלטיאל: כנגד עם ישראל, שנמשלו לזיתים, כפי שכתוב 'בניך כשתי זיתים'. עם ישראל נמשלו לזית ללמדנו, כשם שזית אינו קולט שום הרכבה ממין אחר, כך קשים גרים לעם ישראל כמו ספחת.

(מתוך ספרי תורתך שאלתי, שחיבר הרב חגי ולוסקי. להערות: Office@shaalti.co.il , 052-9453811)

"ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב

אהרן" (כח, ל)

מדוע האורים ותומים נקראו כך?

יומא עג ע"ב: "למה נקרא שמן אורים ותומים? אורים שמאירין את דבריהן, תומים שמשלמין את דבריהן".

ירושלמי יומא פ"ז ה"ג: "ולמה נקרא שמם 'אורים'? שהן מאירין לישראל, ו'תומים' שהן מתימין לפניהם את הדרך, שבעת שהיו ישראל תמימין היו מכוונין להן את הדרך".

רבי יונתן בן עוזיאל: "ותתן בחשן דינא ית אוריא דמנהרין מליהון ומפרסמין טמירן דבית ישראל וית תומיא דמשלימין בעובדיהון לכהנא רבא דתבע אולפן מן קדם ה' בהון דבהון חקיק ומפרש שמא רבא וקדישא". תתן בחושן המשפט את האורים, שמאירים דבריהם ומפרסמים את הסודות של בית ישראל ואת התומים, שמשלמים במעשיהם לכהן הגדול, שביקש לימוד מלפני ה', שבהם חקיק ומפורש שמו הגדול והקדוש.

בכור שור: "ונראה לי ש'אורים' לשון מדינות, כמו: 'בָּאָרִים כְּבָדוּ ה'", וכמו 'מאור כְּשָׁדִים'. 'תומים': גבולים, מקום שהגבולים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מי שבירך על מרק ונשפך - האם צריך לברך לפני אכילת מרק נוסף?

נשפך, או התלכלך במידה שלא ניתן אפילו לטעום ממנו: לדעת השולחן ערוך, צריך לברך שנית על המאכל הנוסף. לדעת הרמ"א, אם היתה דעתו במפורש לפוטרו בברכתו, אינו צריך לברך, [וראה במקורות]. ויש אומרים, שגם על מאכל שלא היתה דעתו לפוטרו, אם היה מונח לפניו בשעת הברכה, לא יברך שנית. ומספק, יש לנהוג כדעה האחרונה.

[שו"ע רז, ו, משנ"ב כד-כו, וביה"ל ד"ה רק; וראה בו"מ דרשו, 52]

מי שבירך 'העץ' על תפוח והביאו לפניו ענבים - האם צריך לברך על הענבים?

שאכל תפוח וחפץ לאכול לאחריו ענבים, שהם משבעת המינים וחשובים יותר, וחביבותם שווה בעיניו - צריך לברך שנית, משום שכאמור לעיל, הברכה חלה על המאכל שמברכים עליו, והמאכל הנוסף 'נמשך' אחריו ונפטר בברכתו, ואין אפוא בכוחו של מאכל נחות לגרור אחריו את החשוב ממנו, אם בשעת הברכה לא היתה דעתו במפורש לפוטרו.

[משנ"ב רז, ו, כו; בו"מ דרשו, 55, וראה עוד שם]

ביאורי מילים ותוכן בברכת 'בורא נפשות'

"על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי" - בנוסף לכל הדברים האחרים שברא להחיות בהם את הבריות, כגון פירות וירקות. "חי העולמים" - השי"ת הוא חיותם של שני העולמים, ומהווה את הכל. ויש אומרים, שצריך לחתום בַּשֵּׁם: "ברוך אתה ה' חי העולמים", אך לדעת רוב הפוסקים, אין לחתום בשם, וכן המנהג הרווח בכל ישראל.

[שו"ע רז, א, משנ"ב ב, ג, ו, ושעה"צ ב; בו"מ דרשו, 3 ו-10; וראה עוד שם; וראה משנ"ב רב, לב]

כפי שלמדנו, לכתחילה צריך שתהיה דעתו של אדם בשעת ברכה על כל מאכל שרוצה לפטור בברכתו; ובדיעבד, בתנאים מסוימים נחשב שהיתה דעתו על מאכל אחר אף כשלא היתה דעתו לכך במפורש. ובכל מקרה, צריך לאכול תחילה את המאכל שבירך עליו, ואזי 'נמשך' המאכל הנוסף אחריו ונפטר בברכתו. ואם המאכל שבירך עליו נפל מידו לאחר הברכה, ואבד, או

כפי שלמדנו, מי שבירך על מאכל ואכלו, וחפץ לאכול מאכל נוסף הזהה לראשון, אינו צריך לברך שנית; וזאת, אף אם המאכל הנוסף משובח יותר מהראשון, וכגון שאכל תפוח רקוב מעט, וחפץ לאכול תפוח עסיסי. ואם המאכל הנוסף אינו זהה לראשון, ורק ברכתם שווה - אם בטרם סיים את אכילת הראשון היה בדעתו לאכול את המאכל הנוסף, אינו צריך לברך שנית. אולם, אם המאכל הנוסף חשוב יותר מהמאכל הראשון - כגון

לאחר אכילת 'כזית' מכל מאכל שהוא, למעט מאפים ותבשילים ממיני דגן ופירות משבעת המינים, וכן לאחר שתיית 'רביעית' מכל משקה שהוא, למעט יין - מברכים 'בורא נפשות'. לדעת המשנה ברורה, נוסח הברכה הוא: "ברוך... בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי, ברוך חי העולמים". ויש שנוהגים לומר "שבראת" במקום "שברא". ופירוש הברכה: "וחסרונם" - צרכיהם ההכרחיים, כגון לחם ומים.

* לכתחילה צריך שתהיה דעתו של אדם בשעת ברכה על כל מאכל שרוצה לפטור בברכתו. ובדיעבד, אם בירך על מאכל ואכלו, וחפץ לאכול מאכל נוסף הזהה לראשון - אינו צריך לברך שנית.
* מי שבירך על מאכל, וחפץ לשתות משקה - אם בשעה שבירך על המאכל היה בדעתו לשתותו, אינו צריך לברך. ואם המשקה היה מונח לפניו בשעת הברכה - נחשב הדבר שהיה בדעתו לשתות.
* בכל ברכה שלפני הנאה או שלפני קיום מצוה, צריך להחזיק בידו את הדבר שמברך עליו, הן משום שכך נאמרת הברכה בכוונה ראויה יותר, והן כדי להסמיך את הברכה להנאה או לקיום המצוה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אדם נוסף האוכל אתך עשוי למנוע ממך חיוב ברכה! כיצד?

ואם זה שנוטר במקום בירך ברכה אחרונה על אכילתו, או שאף הוא יצא לאחר מכן ממקום האכילה; וכן אם אין לו כל שייכות לזה שיצא מהמקום, אלא רק במקרה אכלו שם יחד - אין האדם הנותר מועיל להחשיב את אכילתו של היוצא כאכילה שלא הופסקה. ויש אומרים, שבני אותה ישיבה האוכלים יחד נחשבים כשייכים זה לזה אף כשאין להם קשר זה עם זה.

[שו"ע קעח, א-ב, ומשנ"ב יד, טו וילא; בו"מ דרשו, 15, 16; וראה שם, 4]

במקרים מסוימים, עשויה היציאה ממקום האכילה להחשב כהפסקת האכילה [ראה במקורות]. אולם, אדם האוכל יחד עם אנשים אחרים, וביציאתו נותר במקום לפחות אחד מהם - אין היציאה נחשבת כהפסקת האכילה, ובשובו למקום רשאי להמשיך באכילתו ללא ברכה. ואף ילד שנוטר במקום מועיל לענין זה, ויש שכתב שדווקא מגיל שש ומעלה.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666